

תוכן עניינים

חלק א': יחסי לקוח-עורך-דין - שכר-טרחה - כללי	1
שער א': כללי	1
פרק א': מבוא.....	1
פרק ב': זכותו של הלקוח להשתחרר מההסכם שכר-הטרחה שכרת עם עורך-דינו	3
פרק ג': ועדת שכר-טרחה - לשכת עורכי-הדין	19
פרק ד': הוראות הדין החולשות על קביעת שכר-הטרחה על-פי חוק לשכת עורכי-הדין והתקנות	21
1. סעיפים 81 עד 89 לחוק לשכת עורכי-הדין, התשכ"א-1961	21
2. כללי לשכת עורכי-הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986	22
3. כללי לשכת עורכי-הדין (התעריף המינימלי המומלץ), התש"ס-2000	25
4. כללי לשכת עורכי-הדין (תעריף מקסימלי לשכר-טרחה בטיפול בתביעות לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים), התשל"ז-1977 ...	26
5. כללי לשכת עורכי-הדין (תעריף מקסימלי בפעולות לרישום דירות מגורים), התשל"ז-1977	27
6. כללי לשכת עורכי-הדין (ייצוג בעסקאות בדירות), התשל"ז-1977	27
7. תקנות לשכת עורכי-הדין (קביעת סוגי שירותים ברישום דירות שבעדם ייקבע תעריף מקסימלי), התשל"ז-1977	28
8. כללי לשכת עורכי-הדין (ייצוג בעסקאות בדירות), התשל"ז-1977	29
9. תקנות הסניגוריה הציבורית (שכר-טרחה לסניגורים הציבוריים), התשנ"ו-1996	30
פרק ה': פרשנות כללי לשכת עורכי-הדין - התעריף המינימאלי המומלץ	35
פרק ו': הפרת הסכם שכר-טרחה והמשך ייצוג	37
פרק ז': עורך-דין שני שמקבל ייצוג	39
1. הנתבעות שבחרו לעבור לעורך-דין אחר תחת טיפולו של התובע ומכאן שסעיף 7 להסכם חל ועל הנתבעות לשאת בתוצאות	39
2. שני עורכי-דין שייצגו לקוח, תבעו ממנו את שכר-הטרחה לאחר שכבר ניתן פסק-דין בעניין זה - התביעה נדחתה	41
3. הפסקת ייצוג בתיק פלילי ותשלום שכר-טרחה	42
פרק ח': גביית שכר-טרחה מופרז	47
פרק ט': זכותם של עורכי-דין לשכר-טרחה גוברת על האינטרס הציבורי שבתפיסת כספי נאשם בעבירות לפי חוק איסור הלבנת הון	49

פרק י': הסכם בלתי-חוקי - שותפות עם אחר בשכר-הטרחה - סעיף 58	
לחוק לשכת עורכי-הדין 51	
שער ב': חיסיון הסכם שכר-טרחה 53	
פרק א': חיסיון עורך-דין-לקוח - כללי 53	
פרק ב': עקרונות יסוד בסוגיית חיסיון עורך-הדין 55	
פרק ג': חיסיון הסכמי שכר-טרחה ומסמכים הקשורים לשכר-הטרחה 61	
1. חשבונות אינן חוסות תחת חיסיון עורך-דין-לקוח 61	
2. היעדר קשר ל"נשוא השירות" - אין תחולה לחיסיון 61	
3. שימוש במסמכים להגנתו של עורך-הדין אינו תחת עול החיסיון 64	
חלק ב': הסכם שכר-טרחה בכתב 65	
שער א': עריכת הסכם בכתב - הרצוי והמצוי 65	
פרק א': "עורכי-הדין (וגם הלקוחות), היזהרו באי-הסכמיכם" 65	
פרק ב': החובה והאחריות לעריכת הסכם שכר-טרחה בכתב מונחת לפתחו של עורך-הדין 69	
1. כללי 69	
2. האחריות לעריכת הסכם שכר-טרחה מוטלת, בראש ובראשונה, על שכמו של עורך-הדין, ומחדלו בעניין זה אף כי אינו שולל ממנו את עצם הזכאות לשכר ראוי, הרי עשוי הוא לבוא בחשבון גובה השכר 69	
3. משנמנע עורך-הדין מעריכת הסכם שכר-טרחה בכתב יש לזקוף כל עמימות או אי-בהירות בעניין הסכם שכר-הטרחה - לחובתו של עורך-הדין 71	
4. החובה להסדיר מראש את נושא שכר-הטרחה מוטלת על עורך-הדין ולא על הלקוח וראוי שהסדר כזה יועלה על הכתב 71	
5. נטל הראיה וההוכחה לקיומן של הסכמות בין הצדדים מוטל על שכמו של עורך-הדין, ומשלא השכיל לנסח הסכם שכר-טרחה סדור כדבעי - ייזקף עניין זה לחובתו 75	
פרק ג': הסכם שכר-טרחה מותנה 93	
1. מהותו של "הסכם מותנה" 93	
2. הסכם תלוי תוצאה - עילתה של הפסקת ההתקשרות על-ידי הלקוח, בעיתוי ובאופן בו הסתיימו היחסים המשפטיים ותום-הלב 94	
3. סירוב להגשת עתירה יש ותחייב בכל זאת תשלום שכר-הטרחה או חלקו משנקבע שכר-טרחתו של התובע באחוזים מתוך התוצאה הסופית, יכול וצריך היה הנתבע לצפות, כי סירובו להגיש את העתירה לבג"צ, לאחר שכבר הוכנה, תסב לתובע נזק ותשלול ממנו, את אפשרות קבלתו של שכר-הטרחה הנגזר ממנה - התביעה התקבלה בחלקה ... 97	
4. שכר-טרחה מותנה ופטירת עורך-הדין שטיפל בתביעה 98	

5.	שכר מותנה בגובה של 25% מכספים שיתקבלו - דחיית התביעה .	99
6.	האם הסכם שכר-הטרחה שלל את תחולתו של סעיף 46 לחוק החוזים. התשובה תלוייה בכוונת הצדדים, אמיתית או משוערת.....	99
7.	שכר-טרחה מותנה והתפטרות עורך-דין	105
8.	שכר מותנה - התנאי לא התקיים	108
פרק ד': חשיבות הגדרת מהות הטיפול בניסוח הסכם שכר-הטרחה		111
שער ב': פרשנות הסכם שכר-הטרחה		115
פרק א': עקרונות הפרשנות - כללי		115
פרק ב': פרשנות חוזה בגין שכר-טרחה -התערבות בית-המשפט של ערעור		123
פרק ג': אי-בהירות ההסכם פועלת לרעת עורך-הדין		125
שער ג': תביעות בגין שכר-טרחת עורך-הדין נגד הלקוח		129
פרק א': מבוא		129
פרק ב': שכר-טרחה שהוגדר כהשתתפות בשכר-טרחת הקבלן		131
פרק ג': תביעת בונוס בשיעור 10% בנוסף לשכר-הטרחה שסוכם		133
פרק ד': דוגמאות ותקדימים		135
1.	תביעת שכר-טרחה הנגזר מהפחתת חובם של המבקשים מ"סכום החוב המופיע בספרי הבנק"	135
2.	מהות השירות שניתן על-ידי עורך- הדין. שאלת תוקפו של ההסכם שנחתם בין הצדדים והשאלה עבור איזה שירותים אמור להשתלם הסכום שנקבע	136
3.	לשונו הברורה של ההסכם היא הקובעת.....	139
4.	הסכם שכר-הטרחה אינו כולל הוראה מפורשת באשר לגביית שכר-טרחה מתוך ההוצאות שיפסקו במסגרת פסק-הדין	141
5.	בין אם שכר-הטרחה נתבע מכוח העילה ההסכמית ובין אם הוא נתבע מכוח העילה החלופית של שכר ראוי, המועד הקובע לענייננו הוא מועד מכירת יחידות הדיור	143
6.	לא ניתן להותיר את קביעתו של בית-משפט קמא על כנה ולפיה בכל הטיפולים המשפטיים מדובר בייעוץ למערערים באופן אישי	144
7.	בית-המשפט קיבל טענת עורך-הדין לפיה שכר-טרחתו יהא בשיעור 20% מהמס הנחסך	148
8.	תובעת שלא הביאה ראיות בדבר מספר שעות העבודה להן נדרשה - תידחה תביעתה	150
9.	אין לסתור מסמך בכתב על-ידי טענות שבעל-פה	153
10.	מכתבו של הנתבע מהווה הודאה מפורשת מטעמו, בכך שהתובע המשיך לייצגו ולטפל בענייניו	155
11.	להיעדר החתימה בשולי הפסקה השניה של סעיף 2 להסכם יש משמעות של אי-אישור פסקה זו, אשר נוספה להסכם בכתב ידו של התובע	157

12. היקף השירות שניתן - מחלוקת באשר להיקף השירות - התביעה התקבלה.....	158
13. בית-המשפט קיבל את פרשנות הנתבע ולפיה זכותה של התובעת לשכר-טרחה מתבססת על תשלומים שקיבלה אומגה בפועל ולא על תשלומים אשר נחסכו - התביעה נדחתה.....	159
14. הסכם ריטיינר - התביעה התקבלה.....	160
15. התובעת לא הרימה את נטל ההוכחה שהוטל עליה להוכיח כי הוסכם בין הצדדים על שכר-טרחת עורך-דין שיחושב לפי תעריף שעתי - התביעה נדחתה.....	162
16. בקשה לסילוק תביעה, שהוגשה בגין הפרת הסכם שכר-טרחת עורך-דין, על-הסף - הבקשה התקבלה בחלקה.....	163
17. התובעת הפכה ל"נטל" עבור הנתבעים, שהחליטו להימנע מלשלם את שכר-טרחתה של התובעת, למרות הסכם שכר-הטרחה בין הצדדים - 41,800 ש"ח - התביעה התקבלה.....	164
18. התובע לא טען לזכאות לתשלום מלוא שכר-הטרחה המוסכם, אלא לשכר ראוי - 5,922 ש"ח - התביעה התקבלה.....	165
19. הסכם שכר-הטרחה לא הסדיר באופן ברור מה שכר-הטרחה לו זכאי התובע במקרה של הפסקת ייצוג - התביעה נדחתה.....	166
20. הנתבע לא ייצג וממילא לא גבה שכר-טרחה מהנתבעים - התביעה נדחתה.....	168
21. מתנתו של עורך-הדין לנתבעים הושלמה {התחייבות שלא לגבות שכר-טרחה}, ועל-כן, הוא לא היה זכאי לחזור בו ממנה - התביעה נדחתה.....	170
22. תביעת יורשיו של עורך-דין, ליתרת שכר-טרחה המגיע להם, על-פי הסכם שנחתם בין עורך-הדין לבין הנתבע - התביעה התקבלה.....	171
23. התובע הגיש תביעה כנגד הנתבעים, שלא שילמו לו שכר-טרחה עבור עבודתו - 379,237 ש"ח - התביעה התקבלה בחלקה.....	171
24. הנתבעת שילמה לתובעת רק חלק מהסכומים שהתחייבה לשלם וזאת בניגוד להסכם שכר-טרחה שנחתם - 7,750 ש"ח - התביעה התקבלה.....	172
25. אמנם התובע השתהה כ- 5 שנים לפני דרישת שכר-טרחתו, ושהיו זה תמוה הוא. מאידך, בניגוד להתיישנות, שיהיו לבדו אינו עילה לדחיית תביעה - התביעה התקבלה.....	174
26. הנתבע הודיע על הפסקת הייצוג על-ידי התובעת, ולא שילם את שכר-טרחת העורך-דין שנקבע בין הצדדים - התביעה התקבלה בחלקה.....	175
27. הנתבע קיבל לידי את הסכם שכר-הטרחה, ויכול היה לבדוק ולעיין במסמך ולדעת את פרטי הסיכום שנעשה עם עורך-הדין, בעת ההתקשרות - התביעה התקבלה.....	176

28. התובעת טענה, כי הנתבעים סירבו לשלם את יתרת התמורה לה התחייבו, בחוסר תום-לב ובכפיות טובה, לאחר שקיבלו ייצוג משפטי מלא - התביעה התקבלה.....	177
29. התובע טען, כי הנתבע גבה ממנו שכר-טרחה שלא כדין ובניגוד למוסכם בין הצדדים בהסכם שכר-הטרחה - התביעה נדחתה ברובה.....	178
30. תביעה ותביעה שכנגד שעניינם הסכם שכר-טרחה שנחתם בין הצדדים - התביעות נדחו.....	179
31. הנתבע היה לקוח של התובעים, קיבל מהם שירות משפטי ולא שילם את מלוא התמורה המגיעה בגינו - התביעה התקבלה.....	181
32. התובע טען, כי הוא זכאי לקבל שכר-טרחה, בהתאם להסכם שכר-הטרחה, לאחר שהנתבעת בחרה להפסיק את ייצוגו - התביעה התקבלה.....	182
33. לאחר תשלום שכר-הטרחה, הוסיף משרד עורכי-הדין להעניק לנתבעת שירותים משפטיים שונים, שבגינם נוצר חוב חדש - התביעה התקבלה בחלקה.....	184
34. הסכם שכר-הטרחה כלל שני מצבים בהם התובעים זכאים לשכר-טרחה - התביעה נדחתה.....	185
35. התנגדות לביצוע שטר שהוגש בשל אי-תשלום שכר-טרחה - ההתנגדות נדחתה.....	187
36. התביעה התבססה על ארבעה הסכמי שכר-טרחה - חזקה על אדם החותם על מסמך, כי קרא את תוכנו והבינו - התביעה התקבלה.....	187
37. התובע לא הניח כל תשתית עובדתית לנתונים העומדים בבסיס סכום התביעה ולא הראה כל תחשיב מתמטי סביר והגיוני לתביעתו - התביעה נדחתה.....	188
38. להבדיל מחברה בע"מ, לא חל על השותפות הכלל של האישיות המשפטית הנפרדת כגוף משפטי הנפרד מחבריו ולפיכך, זכאי השותף לתבוע את זכותה של השותפות בעצמו לשכר-טרחה - התביעה התקבלה.....	189
39. מתוכן ההתחייבות עלה בבירור, שהנתבעת חתמה על מסמך בו התחייבה לשלם שכר-טרחה - התביעה התקבלה בחלקה.....	190
40. בחלק מהליכים בהם ייצג התובע את הנתבעים, לא הוכח קיומו של הסכם - התביעה התקבלה בחלקה.....	191
41. הנתבעים טענו, כי התובע כמעט ולא טיפל בעניינם וגם המשא-ומתן שניהל, לא צלח והתובע התרשל בטיפול בעניינם - התביעה נדחתה.....	194
42. הנתבעת לא היתה צריכה לשאת, אלא בחלקה היחסי בשכר-הטרחה הכולל, שהתובע צפוי לקבל מכלל התלמידות שייצג - התביעה נדחתה ברובה.....	195

43.	הצדדים היו חלוקים בעיקרם, בסוגיות הקשורות לאופן חישוב שכר-הטרחה, שנקבע בהסכם בין הצדדים - התביעה התקבלה	198.....
44.	תביעה בגין הסכם שכר-טרחה שנחתם בין שני עורכי-דין - התביעה התקבלה ברובה	200.....
45.	הנתבע הגיש בקשה, לסילוק התביעה שהוגשה נגדו בגין אי-תשלום שכר-טרחה, על-הסף - הבקשה נדחתה	201.....
46.	הנטל להוכחת היקף השירות המשפטי שניתן אם בכלל והשכר המינימאלי המקובל בגינו מוטל על התובע	203.....
47.	הפסקת ייצוג שלא בהסכמה - דחיית תביעה לשכר-טרחה בגין פיצוי מוסכם	203.....
48.	עורך-הדין היה רשאי להפסיק את הייצוג בתביעות, מבלי שהדבר יגרע מזכותו לגבות שכר-טרחה כמוסכם בהסכם שכר-הטרחה - התביעה התקבלה	205.....
49.	ביטול התקשרות עם עורך-הדין ופסיקת שכר ראוי	206.....
50.	תביעת שכר-טרחה - ייעוץ מקצועי וייצוג משפטי בתיקים שהתנהלו בבתי-משפט ובמסגרת הוצאה לפועל. הנתבע חתם על הסכם שכר-טרחה	208.....
51.	ייצוג בפני המוסד לביטוח לאומי	208.....
52.	תביעה על בסיס הצלחה	209.....
53.	התובע טוען כי השקיע ימים אינטנסיביים מאוד בטיפול בעניינו של הנתבע, אשר כללו שיחות טלפון, התכתבויות, בניית אסטרטגיה, ליווי צמוד של הנתבע וזמינות בוואטסאפ ופעילות ללא הפסקה מבוקר ועד השעות הקטנות של הלילה על-מנת להביא עבור הנתבע תוצאה מיידית	210.....
54.	תביעה לתשלום שכר-טרחת עורך-דין ופיצויים בסך של 34,570 ש"ח נגד חברת ביטוח	212.....
55.	תביעה על-פי הסכם ותיעוד שעות עבודה	213.....
56.	תביעת שכר-טרחה במספר הליכים	214.....
57.	תובענה כספית לתשלום שכ"ט עו"ד בהתאם לשלושה הסכמי שכ"ט שנחתמו בין הצדדים	214.....
58.	תביעה בגין שכר-טרחה ראוי שהוא זכאי לקבל לטענתו עבור עבודה משפטית שביצע לטובת הנתבעת	215.....
59.	תביעתם של התובעים - עו"ד וחברת עורכי-דין - אשר במקור כללה סעד כספי בסך 125,000 ש"ח וכן סעד הצהרתי וסעד למתן חשבונות	216.....
60.	תביעת שכר-טרחה ופסק-דין מורחב בעקבות התנהלות הצדדים	216.....

61. התובע, עורך-דין במקצועו, טוען כי הנתבע לא שילם לו את מלוא שכר-הטרחה המגיע לו, זאת עבור ייצוג בהליך משפטי בבית-משפט השלום בעכו, ובהתאם להסכם שכ"ט עליו חתמו השניים.....	217
62. תביעה לתשלום שכר-טרחתם לפי הסכם שכר-טרחה חתום על-ידי הנתבעת לפיו התובעים הסכימו לייצג את הנתבעת בתיק ירושה וגביית זכויות תמורת סכום בשיעור 15% בתוספת מע"מ מכל סכום שייגבה או יתקבל לידי הנתבעת.....	218
63. לאחר שהנתבע לא היה מרוצה מבא כוחו הקודם, הוא חתם ביום 06.10.13 על הסכם שכר-טרחה עם התובע 1, אשר באותה עת שיתף פעולה עם משרד התובעת 2. לפי ההסכם, סוכם כי התובע ייצג את הנתבע בהמרצת הפתיחה וגם בכל ערעור שיוגש על פסק-הדין שיינתן בו.....	219
64. קידום תכנית לבניית מגדל מגורים - שכר-טרחה.....	221
65. תביעה בדרישת התובע לקבלת שכר-טרחה לאחר שייצוג התובעים על ידו הוחלף באחר.....	222
66. תביעה בגין שירותים בליווי הפרוייקט.....	223
67. מחלוקת שהתגלעה בנוגע לתשלום יתרת שכר-טרחה אשר דורש משרד עו"ד קלמנסון מקופת הנאמנים, בגין שירותים משפטיים שונים שסיפק לחברה בזיקה להליכים אשר במרכזם ארבעה פרויקטים שביצעה החברה בשעתו עבור מזמינים שונים.....	223
68. שכר-טרחה על בסיס הצלחה.....	224
69. התובע 1 הינו תאגיד הפועל כמשרד עורכי-דין. התובעים 2 ו-3 הם עורכי-דין הפועלים במסגרת המשרד. בתאריך 08.11.12 הנתבע שכר את שירותי התובעים לשם ייצוגו כנתבע בהליך משפטי בבית-המשפט לענייני משפחה בירושלים.....	226
70. תביעה כספית ע"ס 128,250 ש"ח, וכן תביעה שכנגד ע"ס 54,300 ש"ח.....	227
71. התובעת, עורכת דין במקצועה, הגישה תביעה כספית, במסגרתה עתרה להורות לנתבע לשלם לה סך 405,598 ש"ח עבור שירותים משפטיים בהליכים שונים. התביעה כוללת גם סעד הצהרתי, הנוגע לשכר-הטרחה העתידי המגיע לה.....	228
72. הטענה שעו"ד וייל ז"ל מחזיק ברשותו 470,000 ש"ח שימשה את המבקש במהלך השנים בהליכים נוספים שהתקיימו בין הצדדים. בית-משפט השלום סבר כי עובדה זו מטילה על המבקש "השתק שיפוטי". אף אם הייתי מקבל את טענת המבקש שעו"ד וייל ז"ל טעה, עדיין יש לשאול מי צריך "לספוג" את הטעות הזו: האם המשיב שהסתמך על הצהרתו של עו"ד וייל, או שעו"ד וייל ועזבונו? על פני הדברים, אין כל בטחון שבנסיבות העניין שורת הצדק מחייבת להטיל על המשיב לשאת במחיר הטעות, גם אם היתה.....	229

73. הסכם שכר-הטרחה, ככל חוזה, יפורש על-פי לשונו ותכליתו. יחד-עם-זאת, כפי שנפסק, הסכם שכר-טרחת עורך-דין "צריך שיהא ברור וחד-משמעי ככל הניתן".....	229
74. תביעה לשכר-טרחה ראוי - שיהוי בהגשת התביעה והתנהלותו של התובע עובר להגשתה	230
75. הפסיקה נתנה את דעתה לא אחת על הקושי בתביעת שכר-טרחה של עורך-דין, שעה שהאחרון לא גיבה את ההסכמות מול הלקוח בהסכם כתוב. היעדרו של ההסכם נזקף לחובתו של עורך-הדין	230
76. כאשר בחר לקוח להפסיק שירות משפטי מעורך-דין, מסיבות ענייניות, לא ניתן יהיה לכפות עליו לשלם לו פיצויי ציפיה, בדמות שכר-הטרחה שהיה מגיע לו אם לא היתה מופסקת ההתקשרות.....	230
77. בין הצדדים יש הסכם שכר-טרחה שלא בוטל. בהסכם שכר-הטרחה הצדדים קבעו כי בגין השירות המשפטי שנתן התובע, שעיקרו העברת ההסכם מסאן פאוור לשיכון ובינוי, יקבל התובע שכר-טרחה בשיעור של 5,000 ש"ח בתוספת מע"מ וכך נעשה. כפי שפורט. התובע לא הוכיח פעולות נוספות כלשהן בגינן הוא זכאי לשכר-טרחה ראוי ודין טענתו זו להידחות.....	231
78. יחסי הייצוג הוסדרו בהסכם לשכר-טרחה. בהסכם זה, שנקשר בכתב, התחייב כל אחד מן היורשים לשלם לתובע שכר-טרחה לפי הצלחה, היינו, באחוזים מכל פיצוי, שייפסק לנתבעת ולאחיה בקשר לאיזה מן הנושאים שבהם טיפל התובע	231
79. בית-המשפט לא מצא כי הפעולות המתוכננות של התובע למימוש פסק-הדין שניתן היו חסרות תוחלת מעיקרן או כי התרשל התרשלות רבתית במסלול שבחר לביצועו של פסק-הדין, שעל בסיסו הסכימו הצדדים להסכם שכר-הטרחה	231
80. תביעה לסכום קצוב שהחלה בהוצאה לפועל לתשלום שכר-טרחת התובעת בגין ייצוג הנתבעת בהליכים משפטיים שקיבלה ממנה עבור ייצוגה בתביעת מזונות ומדור ובתביעת משמורת והסדרי ראייה	232
81. פרשנות הסכם שכר-הטרחה - האם ההתקשרות הינה דו-שלבית או שמא מדובר בשני שירותים נפרדים?	233
82. שכר-טרחה ייצוג מול רשויות המס - שכר-הטרחה נגזר מהסכום שמתקבל ויכול היה להתקבל סכום גבוה יותר ויכול נמוך יותר אולם אלו הם סיכויים מול סיכונים שהצדדים לקחו על עצמם והסכימו לשכר-טרחה זה	234
83. הפרת הסכם שכר-טרחה	236
84. נטל השכנוע בשאלת גובה שכר-הטרחה מוטל על התובע וזאת בבחינת "המוציא מחברו עליו הראיה"	237
85. עורך-דין אינו חסין מפני תביעות רשלנות הנוגעות לאופן ייצוג הלקוח וניהול המשפט	238

חלק ג': התקשרות בהסכם בעל-פה לשכר-טרחה או	
התקשרות בהיעדר הסכם שכר-טרחה..... 241	
שער א': התקשרות בהסכם בעל-פה 241.....	
שער ב': היעדר הסכם בכתב או בעל-פה 243.....	
פרק א': מבוא..... 243	
פרק ב': שכר-טרחה ראוי איננו בגדר "ידיעה שיפוטית" ויש להוכיחו	
במומחים..... 249	
פרק ג': היעדר הסכם שכר-טרחה ויחסי חברות 251.....	
פרק ד': סיכום דברים בעל-פה בדבר שכר-טרחת עורך-דין מחייב .. 253	
שער ג': שכר-טרחת עורך-דין בהיעדר הסכם 255.....	
פרק א': מבוא..... 255	
פרק ב': היעדרו של הסכם איננו מעיד על ייצוג ללא תמורה 259.....	
פרק ג': דוגמאות ותקדימים..... 261	
1. תביעת המשיבה להשבת כספים, התקבלה - הערעור נדחה - בין	
הצדדים לא נחתם הסכם שכר-טרחה בכתב..... 261	
2. תביעה לשכר-טרחה - הסכם בעל-פה - התביעה התקבלה..... 261	
3. במקרה הנדון, הצדדים לא ערכו הסכם שכר-טרחה בכתב. במצב זה	
עומדות גרסאות הצדדים ביחס למה שהוסכם בעל-פה, זו מול זו -	
התביעה נדחתה..... 263	
4. תנאיו של הסכם שכר-טרחת עורך-דין שנכרת בעל-פה..... 264	
5. הודאתו של הנתבע מהווים הודאת בעל-דין בעצם קבלתו של מסמך	
החייבים ובהסכמת הנתבע לתוכנו. הנתבע נתפש בהודאתו זו..... 265	
6. בין התובע לנתבעת, לא נחתם הסכם שכר-טרחה בכתב, המסדיר את	
סמכויותיו של התובע לפעול בשם הנתבעת ואת השכר המגיע לו בגין	
שירותיו בעסקת המכר בה היה מעורב - התביעה נדחתה..... 266	
7. בין הצדדים לא נחתם הסכם שכר-טרחה עבור הפעולות הנוספות	
שביצע התובע ובגין הגיש את התביעה - התביעה התקבלה	
בחלקה..... 267	
8. התובעת נתנה את שירותיה לחברה, מבלי שהיה בידה, לאור טיב	
השירות ואופיו, להעריך מראש מה יהיה גובה שכר-הטרחה - התביעה	
התקבלה..... 269	
9. התובע טען, כי הנתבע הפר את הסכם שכר-הטרחה ביניהם ולפיכך,	
יש לחייב את הנתבע בתשלום שכר-טרחתו - לא היה הסכם שכר-טרחה	
- התביעה נדחתה..... 270	
10. לא נחתם הסכם שכר-טרחה בין הצדדים - שיעורו של שכר ראוי,	
אינו בגדר ידיעה שיפוטית של בית-המשפט, שיקול-דעת זה, מתבסס על	
נתונים וראיות המוצגות על-ידי התובע - התביעה התקבלה	
בחלקה..... 271	

11. לא נערך בין הצדדים הסכם שכר-טרחה, וזאת משום שהיתה היכרות מוקדמת בין הצדדים - התביעה התקבלה	272
12. שכר-טרחה ראוי, עבור שירותים נוספים שהעניק עורך-דין, אשר לא היו מעוגנים בהסכם שכר-טרחה - התביעה התקבלה	273
חלק ד': פסיקת שכר ראוי בהתקיים הסכם בעל-פה או בכתב או בהיעדרו של הסכם	275
שער א': כללי	275
שער ב': השיטות לקביעת שכר ראוי	277
פרק א': קביעת השכר הראוי תלויה בנסיבותיו של כל מקרה ומקרה	277
פרק ב': שכר-הטרחה יכול להיקבע על-סמך שיטות שונות	281
פרק ג': בקביעת השכר הראוי יש לקחת בחשבון גם את התוצאות של ההליך	283
פרק ד': קביעת שכר ראוי גם במקרה בו יש הסכם כתוב	285
פרק ה': הרצוי הוא כי אומדנת השכר הראוי תיעשה באמצעות מומחים	287
פרק ו': קביעת השכר הראוי לפי התעריף המינימלי של לשכת עורכי-הדין - איזון בין אינטרסים	289
פרק ז': המצוי והרצוי בקביעת השכר הראוי	291
פרק ח': דוגמאות ותקדימים	293
1. בנסיבות העניין, בית-המשפט מצאה לפסוק לתובע שכר ראוי על דרך של אומדנא	293
2. הדרך הנאותה לקביעת שכר ראוי היא באמצעות הגשת חוות-דעת מומחים	297
3. טענה שלפיה מדובר בשכר גבוה מהראוי, אין מקומה בנסיבות שבהן נחתם שכר-טרחה מפורש הקובע שכר-טרחה בהתאם לתוצאה, ולא בהתאם להיקף העבודה - התביעה התקבלה	297
4. הסכם שכר-טרחה על-פי שעות עבודה - היעדר הוכחה וקביעת שכר ראוי	299
חלק ה': עילות הגנה של לקוח נגד תביעת עורך-דין לשכר-טרחה	301
שער א': עילות הגנה חוזיות מול תביעת שכר-טרחת עורך-דין	301
פרק א': טעות והטעיה	301
1. טעות	301
2. הטעיה	302
3. טענת הלקוח מתקשה בקריאה של קטעים שלמים - התביעה התקבלה. יש לכבד הסכם חתום	302

4.	חיוב בתשלום שכר-טרחה למרות הטעיה	303
פרק ב': כפיה או עושק		305
1.	כפיה	305
2.	עושק	306
3.	לא הוכח ניצול או עושק של התובעת כלפי הנתבע בהסכמי שכר-טרחה, לא בראיות שהוצגו בתיק ולא מעדותו - התביעה התקבלה בחלקה	307
4.	בדחות טענת עושק בית-משפט של ערעור - בקבלו את הערעור - חייב את הלקוח בתשלום שכר ראוי לעורך-הדין	308
5.	דחיית טענת עושק - לא מדובר היה בשינוי פתאומי בחייו של הנתבע שהביא ללחץ כלכלי או פסיכולוגי חמור. בית-המשפט דחה טענת עושק שהועלתה על-ידי הלקוח	309
6.	בית-המשפט לא שוכנע ברמה הנדרשת, כי התקיימו נסיבות חריגות של עושק או כפיה מצד הנתבע, שיש בכוחם להביא לביטול הסכם הפרשה - התביעה נדחתה	312
פרק ג': חוזה למראית עין		315
1.	כללי	315
2.	נחתמו הסכמים - מחלוקת על כוונת הצדדים - הנטל להוכיח את הטענה כי הסכם שנכרת הינו חוזה למראית עין מוטל על הטוען טענה זו	315
פרק ד': חוזה פסול		317
1.	כללי	317
2.	התובעת טענה, כי עורך-דינה הטעה אותה ותבעה את השבת שכר-הטרחה ששילמה - התביעה נדחתה	321
3.	השבת שכר-הטרחה. בית-המשפט הורה לעורך-הדין להחזיר למשיבים את הסכומים שגבה ביתר כשכר-טרחה וזאת כדי למנוע את התעשרותו שלא כדין על חשבונם	322
שער ב': עילות הגנה בנזיקין נגד תביעות שכר-טרחת עורך-דין		325
פרק א': רשלנות עורך-דין כהגנה בפני תביעה לתשלום שכר-טרחה - עקרונות כלליים		325
1.	העוולה	325
2.	העוולה - גווניה ומרכיביה - מושגי יסוד	326
3.	מה הנפקות של רשלנות עורך-הדין ביחס לשכר-הטרחה?	334
פרק ב': רשלנות עורך-דין כהגנה בתביעת שכר-טרחה - דוגמאות ותקדימים		337
1.	דחיית תביעה נגד עורך-דין וחיוב מנגד בתשלום שכר-טרחה	337
2.	חובת אזהרה בדבר סיכוני עסקת מקרקעין	337
3.	התרשלות עורך-הדין לכל אורך עסקת המקרקעין ובכל שלביה	339

4. חובתו המקצועית של עורך-דין כלפי לקוחו הפעלת שיקול-דעת	340
סביר	340
5. אי-רישום הערת אזהרה על-ידי עורך-דין	340
6. הסבר ללקוח על סיכון וקבלת הסיכון עובדה רלוונטית ומשמעותית	
בבחינה האם פעל עורך-הדין ברשלנות בדיקת פרטי רישום במשרדי	
רישום המקרקעין	341
7. הימנעות עורך-דין {נאשם בהליך משמעותי} מלרשום הערת אזהרה	
לטובת הרוכשים במשך מספר שנים כה רב מהווה מחדל חמור; זיכוי	
עורך-דין מעבירת אי-רישום הזכויות על-שם הרוכשים	342
8. אי-רישום הערת אזהרה על-שם הקונים במשך 9 שנים	344
9. אי-רישום הערת אזהרה במשך 36 מיום חתימת הסכם המכר	344
10. רשלנות כעבירת משמעת	345
11. גם אם המתלוננים לא ביקשו מפורשות כי עורך-הדין ירשום עבורם	
הערת אזהרה לטובתם, חובה היתה עליו, לכל הפחות, ליידע את	
לקוחותיו בדבר חשיבות רישום הערת אזהרה	346
12. על עורך-הדין היה לדעת כי ייתכן ותתעורר בעיה ברישום הערת	
האזהרה כפי שהבטיח למתלוננות משום שאותו נכס שועבד לבנק ללא	
הגבלה בסכום, ואין די בידיעתו כי שווי החוב לבנק היה נמוך משווי	
הנכס, כדי לסמוך על-כך שניתן יהיה לרשום הערת אזהרה	346
13. חבות עורך-דין לרישום הבית המשותף; הזכות לפיצויים בגין הפרת	
החויב לטובת האדם השלישי, כמוה כזכות לאכיפה ולביטול, מוקנים	
בד-בבד למוטב ולנושה	349
14. תרמית - התחזות - רשלנות עורך-דין	351
15. תביעה כספית, בטענה לרשלנות מקצועית של עורך-דין, ומנגד	
תביעת עורך-דין, לתשלום שכר-טרחתו - התביעות נדחו	352
16. הנתבעים טענו, כי התובע כמעט ולא טיפל בעניינם וגם המשא-ומתן	
שניהל, לא צלח והתובע התרשל בטיפול בעניינם - התביעה	
נדחתה	354
שער ג': עילות הגנה ותביעות שכנגד שונות נגד תביעת שכר-	
טרחת עורך-דין	357
פרק א': השבת שכר-טרחה עקב ביטול נשוא ההתקשרות	357
1. האם עורך-דין שייצג קבלן בעסקת מקרקעין למכירת דירה בבית	
משותף חייב להחזיר לרוכש דירה את שכר-הטרחה או חלקו, במקרה	
בו עסקת המכר של הדירה בוטלה?	357
2. קבלת תביעה להשבת שכר-טרחה - הערעור נדחה	358
3. דחיית תביעה להשבת שכר-טרחת עורך-דין. התובע לא נהג בתום-לב	
ובדרך מקובלת משניסה להתחמק מלשלם את מלוא שכר-הטרחה -	
התביעה נדחתה	359
4. תביעת השבה על סכומי שכר-טרחה ששולמו ביתר	360

5. השבת שכר-טרחה עקב הפרת חובת תום-הלב ורשלנות - התביעה התקבלה בחלקה	361.....
6. תביעה לביטול הסכם שכר-טרחה שנחתם בין התובע לנתבע והשבת הכספים ששולמו על-ידי התובע לידיו. הנתבע עו"ד במקצועו - קבלת התביעה באופן חלקי	363.....
7. התערבות בית-משפט בהסכמי שכר-טרחה ותביעה להשבת שכר-טרחה לאחר התפטרות עורך-הדין	365.....
פרק ב': ביטול התקשרות עם עורך-דין - הפסקת ייצוג - תשלום שכר-טרחה	367.....
1. כללי	367.....
2. כדי להביא את החוזה עם עורך-הדין לכלל סיום בדרך מקובלת ובתום-לב, על הלקוח להצביע על "סיבה מספקת" לכך, שקיומה עומד במבחנים של יושר והגינות	368.....
3. שכר-הטרחה הסביר, לאחר ביטול הסכם ייצוג באופן חד-צדדי מצד הלקוח - התביעה התקבלה	371.....
4. הפסקת ייצוג ושכר-טרחה - הודעה על התפטרות - גובה שכר-הטרחה	373.....
5. תביעה לתשלום מלוא שכר-טרחת עורך-דין והוצאות, אשר נקבעו בהסכם שכר-טרחת עורך-דין אשר נכרת בין התובע שהינו עורך-דין במקצועו והנתבע אשר שכר את שירותיו המשפטיים וביקש להפסיק את שירותיו המשפטיים לפני שההליכים הגיעו לסיומם	374.....
פרק ג': אי-השלמת פעולות על-ידי עורך-הדין והפחתת שכר-טרחה	377.....
1. משעה שעורך-הדין לא השלים את כל הפעולות כמתוכנן, וחלק מהפעולות בוצעו על-ידי באי-כוחם החדשים של המערערים - האיוון הראוי וההוגן הוא הפחתת שכר-הטרחה שסוכם	377.....
2. התובע לא השלים את ביצוע המלאכה שלשמה נשכרו שירותיו ולא עמד בנטל להוכיח את עצם זכאותו לשכר-טרחה וזאת על-אף הסכם שכר-הטרחה שנחתם בין הצדדים - התביעה נדחתה	379.....
3. התובע לא ביצע את מה שנקבע בין הצדדים בהסכם שכר-הטרחה - התביעה נדחתה	381.....
4. הנתבעת החליטה להפסיק את הייצוג שניתן לה, לאחר שהגיעה להסדר חיצוני וסירבה לשלם שכר-טרחת עורך-דין - התביעה התקבלה בחלקה	383.....
פרק ד': התיישנות זכותו של עורך-דין לקבלת שכר-טרחה	385.....
1. התיישנות זכותו של המשיב לקבלת שכר-טרחה על-פי כתבי ההתחייבות ולחלופין, זכותו ל"שכר ראוי" מכוח דיני עשיית עושר ולא במשפט	385.....

2. בקשה לסילוק על-הסך מחמת התיישנות תביעת שכר-טרחה -	
הבקשה התקבלה.....	386
3. פירוש הסכם שכר-טרחה - בהסכם שכר-הטרחה צויין, כי הוא תקף	
גם בקשר לבקשות הביניים - התיישנות - התביעה התקבלה.....	387
פרק ה': זכותו של לקוח להשתחרר מהסכם שכר-טרחה.....	391
1. זכותו של הלקוח להשתחרר מהסכם שכר-טרחה כפופה לחובתו	
לעשות כן בתום-לב.....	391
2. האם עורך-הדין זכאי לשכר-טרחה ראוי כאשר טיפולו של עורך-הדין	
הופסק אל נוכח מותו של הלקוח.....	391
3. הנתבעת טענה, כי בעת חתימתה על ההסכם, לא הסבירה לה התובעת	
את תוכנו - התביעה התקבלה בחלקה.....	396
4. לאחר שנחתם הסכם שכר-טרחה בין הצדדים, התובע הגיש את	
התפטרותו מהתיק ומלבד עריכת טיוטת הסיכומים, לא המשיך התובע,	
לייצג את הנתבע - התביעה נדחתה.....	397
5. התובע טען, כי הנתבעים הפסיקו את ההתקשרות עימו, בשלב	
מתקדם, מבלי לשלם לו שכר-טרחה - התביעה התקבלה.....	399
6. תביעה להשבת כספי שכר-טרחת עורך-דין, ששולמו עבור פעולת	
רישום שלא בוצעה - בין הצדדים לא היה הסכם שכר-טרחה - התביעה	
התקבלה.....	399
פרק ו': ניהול משא-ומתן ללא יידוע עורך-הדין.....	403
פרק ז': הסכם שכר-טרחה ברור וחד-משמעי - היעדר הטעיה.....	407
פרק ח': גביה מופרזת של שכר-טרחה.....	409
פרק ט': פעולה בניגוד לאינטרס של הלקוח שוללת שכר-טרחה	
מוסכם.....	411
פרק י': עמידה בנטל ההוכחה של קיומו של הסכם בעל-פה.....	415
פרק י"א: אי-מתן הסבר ללקוח בשפה המובנת לו - טענת "לא נעשה	
דבר".....	417
פרק י"ב: תביעת לקוח להשבת כספים.....	421
1. כספים שהתקבלו ולא הועברו.....	421
2. השבת שכר-טרחה שנגבה מהאם המנוחה.....	422
3. תביעת השבה והפקדת ערובה להוצאות.....	423
4. לא נערכה כל פניה למשרד הביטחון וכי אין בנמצא אינדיקציות על	
פתיחת תיק.....	424
5. השבת שכר-טרחה ששילם לעו"ד דוידוביץ עבור מתן שירות משפטי	
בתיק פלילי שהיה נגדו, ואילו עיקר תביעתה, תשלום היתרה של שכר-	
הטרחה בגין השירות המשפטי בתיק הפלילי, ובנוסף שירותים נוספים	
שנתנה לו ולחברות בשליטתו בתיקים אחרים.....	425
6. השגת הסכם פשרה.....	426
7. סיום חלק מהטיפול המשפטיים.....	427

8. הנתבעים חבים כלפיהם מכח עשיית עושר ולא במשפט וכי הפרו את הסכם ההתקשרות הפרה יסודית. התביעה הינה להשבת הכספים ששולמו וכן לנזק שאינו ממוני.....	428
9. סעיף שנכלל בהסכם שכר-הטרחה, לפיו בכל מקרה יחוייב הלקוח בתשלום מלוא שכר-הטרחה - אינו תקף, הוא עומד בניגוד לפסיקה של בית-המשפט העליון, מהווה עושק, בטל מחמת היותו נוגד את תקנת הציבור, ומכל מקום, עמידת עורך-הדין על קיומו מהווה התנהגות שאינה הולמת את מקצוע עריכת-הדין, ופעולה בחוסר תום-לב.....	430
10. תביעה כספית בסכום של 6,500 ש"ח בגין החזר שכר-טרחה.....	431
11. התביעה העיקרית הוגשה על-ידי התובעים כנגד הנתבע ועניינה דרישה להחזר תשלומי שכר-טרחה ששולמו לו (זאת בעקבות סיום ההתקשרות בין הצדדים).....	432
12. תביעה על סכום של 33,900 ש"ח, להשבת סכומים ששילם התובע לנתבע, כשכר-טרחת עורך-דין, לפי הסכם ביניהם לייצוג משפטי בבית-המשפט לענייני משפחה.....	433
13. תביעה להשבת שכר-טרחה - הנתבעת זכאית לחלק הארי של שכר-הטרחה המוסכם אך עליה להשיב לתובעת סכום כולל אשר ישקף את היקף העבודה שלא בוצעה ואשר נחסכה מהנתבעת.....	434
14. במסגרת תביעתו טען התובע, כי הנתבעת לא ביצעה את אשר סוכם עימה וכי הנתבעת לא הופיעה לדיונים שנקבעו בעניינו ובשל כך הוא נאלץ לשכור את שירותיו של עו"ד אחר לו הוא שילם סך של 17,550 ש"ח.....	435
15. תביעה להשבה - האם הדרישה לתוספת שכר-טרחה עולה בקנה אחד עם הוראות ההסכם? - התביעה נדחתה.....	437
16. תביעה להשבת שכר-הטרחה ששולם לנתבעת.....	439
17. עילת התביעה הכספית כי "רשלנותו של הנתבע העולה גם כדי הפרת ההסכם עם התובע למתן שירות אמין אחראי ומייד ונהזקים הכספיים אשר נגרמו לו בשל כך" - בהסתמך על הרשלנות הנטענת והפרת הסכם שכר-הטרחה לשיטת התובע, תובע הוא את "החזר שכר-הטרחה שנגבה בפועל על-ידי הנתבע - בסך של 57,000 ש"ח" - התביעה נדחתה תוך חיוב בהוצאות גבוהות.....	440
18. השבת שכר-טרחה.....	441
חלק ו': עיכוב כספים כנגד שכר-טרחה.....	443
שער א': דיני העיכוב.....	443
פרק א': דיני העיכוב - כללי.....	443
פרק ב': מהותה של זכות עיכוב ביחסי עורך-דין-לקוח.....	445
1. הדין.....	445

1.1 סעיף 40 לכללי לשכת עורכי-הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986.....	445
1.2 סעיף 88 חוק לשכת עורכי-הדין, התשכ"א-1961.....	445
2. עיכוב כספים ביחסי עורך-דין לקוח.....	445
3. הפסיקה ביחס לעורכי-דין שהורשעו בעבירות של שליחת יד בכספי פיקדון הינה רחבה. הרשעתו של הנקבל בעבירה חמורה של שליחת יד בכספי פיקדון כמפורט בסעיף הנסיבות לביצוע העבירות פוגעת קשות בטוהר מקצוע עריכת-הדין והטלת השעיה בפועל, למצער, מתחייבת.....	446
4. אין חולק, כי על סוגיית עיכוב או קיזוז כספי שכר-טרחה מכספים שמחזיק עורך-הדין עבור לקוחותיו, חלים דיני האתיקה.....	446
5. בנסיבות שתוארו מעלה סברתי כי עו"ד סער היה רשאי להתפטר מן הייצוג בתיק הראשון ואף לעכב תחת ידו כספים של התובעים שכנגד שהגיעו לידי עקב שירותו ללקוח (סעיף 88 לחוק לשכת עורכי-הדין).....	447
6. כאשר עורך-דין מבקש לעכב בידיו נכסים, דוגמת המניות, וזאת לצורך הבטחת תשלום שכר-טרחתו - הרי הוא כפוף להוראת סעיף 88 לחוק לשכת עורכי-הדין. אין מקום לנהל הליך בו עורך-דין מעכב בידיו נכסים, מבלי שהגיש תביעה לתשלום שכר-טרחתו. תביעה שחייב שתהיה מנומקת ומנוסחת ככתב תביעה ולא כפסקה כללית, במסגרת תגובה לבקשה לסילוק על-הסף.....	447
שער ב': התנאים להקמתה של זכות העיכוב.....	449
פרק א': זכות העיכוב מותנית בקיום חיוב כספי תקף.....	449
פרק ב': הגשת תביעה במועד הקבוע בדין (שלושה חודשים).....	451
שער ג': סוגיות שונות בשאלת זכות העיכוב.....	453
פרק א': חוב לקוח בגין עניינים אחרים.....	453
פרק ב': עיכוב תיקים וסירוב להמציאם לכונס הנכסים.....	455
פרק ג': עיכוב מסמכים וטענת חוב שכר-טרחה.....	457
פרק ד': מערכת יחסים עכורה תשמש עילה לביסוס זכות עיכבון.....	461
פרק ה': התניית מסירת תיק מותנית בהפקדת סכום התביעה.....	465
פרק ו': השבת מסמכים.....	469
פרק ז': זכות העיכבון ותביעה לסעד הצהרתי בדבר גובה שכר-הטרחה.....	471
פרק ח': החזקה שלא כדין של כספי פיצויים.....	473
פרק ט': גילוי מסמכים המעוכבים על-ידי עורך-דין במסגרת עיכבון.....	475
פרק י': תביעה לשכר-טרחה שקוזז מחשבון נאמנות.....	477
פרק י"א: עיכוב כספים בשל שכר-טרחה בהליך משפטי אחר.....	479

פרק י"ב: על עורך-הדין החובה להציג אסמכתאות בדבר העברת כספי פיקדון ללקוח	481
פרק י"ג: דוגמאות ותקדימים	483
1. התובע עיכב תחת ידו כספים שהגיעו לנתבע, דבר, אשר שמט את הבסיס מטענת התובע, לפיה, הנתבע הוא זה אשר נותר חייב לו כספים בגין שכר-טרחה - התביעה נדחתה	483
2. הנתבע עיכב את כספי התובע בגין הליך משפטי אחר, משום שלא קיבל את שכר-טרחתו - זכות העיכבון העומדת לעורך-דין ביחס לזכותו לשכר-טרחה - התביעה נדחתה	484
חלק ז': תעריפי שכר-טרחה ותביעות בעניינים שונים	487
שער א': תעריפי שכר-טרחה בתביעות נגד המוסד לביטוח לאומי	487
פרק א': הדין	487
פרק ב': מטרת הוראות הדין בהגבלת שכר-טרחת עורך-דין	497
פרק ג': דוגמאות ותקדימים	499
1. הסכם שכר-הטרחה לא עיגן התחייבות לתשלום עבור הופעות התובע עבור הנתבע, בפני שתי ועדות רפואיות - התביעה התקבלה בחלקה	499
2. טענת הגנה, ביחס לשאלת קיומה או היעדרה, של תלות בין הסכם שכר-הטרחה ובין ההסכם, שבין המבקשת לבין מד"א - הבקשה התקבלה	500
3. שכר ראוי בגין טיפול בתביעות נגד המוסד לביטוח לאומי	501
4. תביעה לקביעת נכות מעבודה במוסד לביטוח לאומי - היעדר הסכם שכר-טרחה - היכרות מוקדמת	503
5. הסכם שכר-הטרחה - כתוב וברור - התביעה התקבלה. התביעה שכנגד נדחתה	504
שער ב': תעריפי שכר-טרחה בענייני עבודה ותביעות נזיקין בגין תאונת עבודה	507
פרק א': מבוא	507
פרק ב': הפסקת ייצוג בבית-דין לעבודה	509
פרק ג': זכאותו של עורך-הדין לתשלום שכר-טרחתו רק מכספים שהתקבלו בפועל	513
פרק ד': דוגמאות ותקדימים	515
1. זכותו של עורך-דין לשכר-טרחה בעניין שנושאו תביעת פיצויי פיטורין - מחלוקת אם קבלת הכספים הינה פרי ייצוגו אם לאו	515
2. תביעה בגין תאונת עבודה - המשיב נפצע בתאונת עבודה ופנה אל המבקש בבקשה לייצגו, ואכן הוגשה תובענה נזיקית לבית-משפט	515

שער ג': תביעות ניצולי שואה ושכר-טרחת עורכי-דין.....519	
פרק א': הדין519	
1. תקנות קרבנות השואה (הסדר הטיפול) (שיעור שכר-טרחה מקסימלי לתביעות לגביית פקדונות שווייץ), התשכ"ד-1964.....519	
2. צו נכי רדיפות הנאצים (הגבלת שכר-טרחה), התשכ"א-1961.....521	
פרק ב': דוגמאות ותקדימים523	
1. הגבלת שכר-הטרחה אשר משלמים ניצולי שואה לעורכי-דין ולגורמים נוספים שאינם עורכי-דין המטפלים בתביעותיהם לקבלת פיצויים523	
2. הנתבעים ביקשו לסלק את התביעה שהוגשה נגדם, לשכר-טרחת עורך-דין - התובע הגביל את תביעתו לסכום שכר-הטרחה הקבוע בצו נכי רדיפת הנאצים - הבקשה נדחתה525	
3. הקשר שבין פתיחת התיק בחברה, לבין קבלת הרנטה נותק, בעקבות החלטת ממשלה, שהכירה בזכאות הניצולים, ומשכך החברה ובעליה לא היו זכאים לשכר-טרחה - התביעה התקבלה525	
שער ד': פיצויים לנפגעי תאונות דרכים ושכר-טרחת עורך-דין529	
פרק א': הדין529	
1. סעיף 16 לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975... 529	
2. כללי לשכת עורכי-הדין (תעריף מקסימלי לשכר-טרחה בטיפול בתביעות לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים), התשל"ז-1977.. 529	
פרק ב': מהותה של הוראת סעיף 16 לחוק הפלת"ד ותחולתה531	
1. כללי531	
2. תכליתה של הוראת סעיף 16(א) חוק הפלת"ד533	
פרק ג': הוראת סעיף 16(א) לחוק הפלת"ד חלה גם על שכר-הטרחה הנגבה בעבור הטיפול בהליך הערעור535	
פרק ד': שכר-טרחת עורך-דין כולל מע"מ541	
פרק ה': דוגמאות ותקדימים549	
1. תביעה בגין תאונת דרכים - פיטורי עורך-הדין ותשלום שכר-טרחה549	
2. גם אם הסכם הפשרה הושג במאמצים מיוחדים של הנתבע, אין בכך כדי להצדיק חריגה משיעור שכר-הטרחה המותר הקבוע בדין - התביעות התקבלו בחלקן550	
3. התובע ייצג את הנתבע, חסוי שנפגע בתאונת-דרכים, שסירב לשלם לו עבור שירותיו, על-אף הסכם שכר-טרחה שנחתם בין הצדדים - התביעה התקבלה552	
4. נוסח הסכם שכר-הטרחה שערך הנתבע עם התובע עמד בניגוד לכללי האתיקה והחוק - התביעה התקבלה בחלקה553	

5. הנתבע לא החתים את התובע על הסכם שכר-טרחה ולא העביר לתובע את הכסף שנפסק לו - התביעה התקבלה.....	554
6. תביעה בגין תאונת דרכים - הסכם פשרה - בית-המשפט לא שוכנע ברמה הנדרשת, כי התקיימו נסיבות חריגות של עושק או כפיה מצד הנתבע, שיש בכוחם להביא לביטול הסכם הפשרה - התביעה נדחתה.....	555
7. פלג"ד - הסכם שכר-הטרחה שערכה וניסחה התובעת ועליו חתם הנתבע, אינו תואם את הוראות החוק וכללי לשכת עורכי-הדין.....	556
8. אין לנתבע להלין אלא על עצמו אם בחר לחתום מבלי שהתעמק בכל "רזי" ההסכם, לרבות התנאי המתלה, אשר היו פתוחים וגלויים בפניו ובפני יועצו.....	558
9. המשמעות הלשונית הפשוטה של סעיף 2 להסכם שכר-הטרחה, מלמדת בבירור כי התובע אינו זכאי לאחוזים - התביעה נדחתה.....	561
10. הנתבעות הן אלו שבחרו לעבור לעורך-דין אחר תחת טיפולו של התובע ומכאן שסעיף 7 להסכם חל ועל הנתבעות לשאת בתוצאות.....	562
11. תביעה לתשלום שכר-טרחת עורך-דין לאחר הפסקת הייצוג - התביעה התקבלה.....	565
12. נוכח התקרה הקבועה בסעיף 16 לחוק ובכללי לשכת עורכי-הדין, טענת תובע כי נגבה ממנו שכר-טרחה ביתר.....	566
שער ה': שכר-טרחת עורך-דין במסגרת הליכי הוצאה לפועל.....	569
פרק א': שכר-הטרחה עבור ניהול תיק ההוצאה לפועל יהיה 20%, כולל מע"מ, מכל סכום שישולם ללקוח, לרבות משכר-טרחה שנפסק בתיק.....	569
פרק ב': תביעה לשכר-טרחה לסכום קצוב במסגרת ההוצאה לפועל.....	571
פרק ג': חוב פסוק בהוצאה לפועל ותביעת ריבית.....	573
פרק ד': פסיקת שכר-טרחה איננה מקימה זכות אוטומטית לעורך-הדין לקבלת הסכום.....	575
שער ו': תביעות נזיקין.....	579
שונות.....	579
פרק א': רשלנות רפואית.....	579
1. תביעת ה"הולדה בעוללה".....	579
2. תעריף שכר-טרחה בתביעות רשלנות רפואית - השכר הראוי.....	580
פרק ב': עסקאות מקרקעין.....	581
שער ז': הלכות שונות במחלוקות בעניין שכר-טרחת עורך-דין.....	583

פרק א': בית-משפט שלום 583

1. כאמור, ייתכן שמדובר היה בטענה הראויה להישמע, אם היתה מועלית בזמן אמת, אך משעה שהנתבע בחר באופן אקטיבי שלא להעלות כל טענה שהיא בקשר עם הסכם שכר-הטרחה והתמורה הקבועה בו עד לאחר השלמת הטיפול, למרות שהיה מודע היטב להשלכות האירוע המוחי, יש לראות בו כמי שהשלים והסכים עם תחולת הסכם השכר-הטרחה גם על המצב הרפואי החדש. בית-המשפט לא קיבל את טענת הנתבע לפיה התובעת היא שהיתה צריכה להודיע מיוזמתה כי הסכם שכר-הטרחה אינו תקף עוד, ולהגיע עם הנתבע להסכם חדש 583.
2. השבת כספי שכר-טרחה 583.
3. הוכח שבין הצדדים השתכלל הסכם בעל-פה על-פיו התובע זכאי לתמורה הנגזרת משכר-הטרחה שגבו הנתבעים מלקוחות שהופנו על-ידי התובע. ההתקשרות בין הצדדים נוצרה, בין היתר, על רקע היכרות קודמת וקרובה בין הצדדים, במסגרתה ייצג בעבר הנתבע את נחום מהתובע בעניין אחר וכן על רקע יחסי אמון בין הצדדים 585.
4. מגבלת שכר-הטרחה בתיקים הנוגעים לפיצוי לנפגעי תאונות דרכים, איסור ההתנאה על מגבלה זו והקביעה כי מגבלת השכר חלה גם כאשר התביעה טופלה על-ידי מספר עורכי-דין 585.
5. קבלת הכספים על-ידי עו"ד היא בהתאם לייפוי הכוח, ולהסכם שכר-הטרחה 586.
6. המגבלה שהתובע עצמו כלל בהסכם שכה"ט, מונעת מהתובע מלדרוש מעבר למה שהוא קבע בהסכם 586.
7. הגם שיש הסכם שכר-טרחה חתום, השכל הישר מבקש סבירות, בחינת טענות המצב הקיצוני ועוצמת השליטה של אחרים על הנתבעת, היקף ההצלה של התובע ומחירה 588.
8. בהיעדר הסכם שכר-טרחת עו"ד בעל-פה כשבפני בית-המשפט תביעה לתשלום שכר-טרחת עו"ד ראוי, יש לשקול את הסכום שנתבע בהתאם לנסיבות העניין ולראיות מטעם הצדדים 589.
9. האם במסגרת ההתקשרות הראשונית נחתם הסכם כתוב ומהו הסכום ששולם באותה עת 590.
10. טענות הנתבעת כי אין הצדקה לשלם לתובעת את סכום השכר-טרחה שננקב בהסכם לאור סיום ההליכים המשפטיים נגד בעלה בשלב כה מקדמי, לא נסתרה 591.
11. מבקש היה מודע היטב לשיעור שכר-הטרחה המוסכם, ועתה כשהגיעה השעה לשלמו מנסה הוא בדרך לא דרך 'להתחבא' מאחורי טענות מטענות שונות שלא הועלו על-ידו עד להגשת הבקשה, ואינן מגלות הגנה חוזית, אלא לכל היותר טענה "שבכדאיות העסקה" 592.

12. התובעים לא נתנו בידי בית-המשפט אפילו נתון אחד שמאפשר להעריך את ההוצאות - לא עלות שכרו של מר ברמן, לא ראייה על הוצאה כלשהיא שהוציא.....	592
13. מבחינת סיכויי הצלחה, אין לומר כי התביעה נטולת יסוד. התובע נסמך על הסכמי שכר-טרחה חתומים, ועל עבודה מוכחת שביצע עבור הנתבע.....	593
14. התובע אכן זכאי לשכר ראוי בגין השירותים שסופקו מחוץ למסגרת ההסכם המקורי.....	594
15. שכר-טרחת עורך-דין בגין הסכם השכירות.....	595
16. היעדר יכולת כלכלית לממן שכר-טרחת עורכי-דין.....	595
17. תשלום פיצוי בגין ביטול טיסה - אין מקום לפסוק פיצוי בגין שכר-טרחת עורך-דין.....	596
18. ככלל אינו נעתר לבקשת עיכוב ביצוע של תשלום שכר-טרחת עורך-דין.....	597
19. ההליך דנן מתנהל במסגרת בית-המשפט לתביעות קטנות, אשר אופיו ותכליתו הם ניהול הליך ללא ייצוג משפטי. ובנסיבות אלה, ובהיעדר טעמים חריגים המצדיקים פסיקת הרכיב כאמור, אין מקום להיעתר לדרישה להשבת שכר-טרחת עורך-דין.....	597
פרק ב': בית-משפט מחוזי	599
1. על הרצף של סוגי החוזים, כאשר בצד אחד החוזה הצרכני ובצד הנגדי החוזה המסחרי בין חברות מסחריות, נוטה ההסכם הנדון לחוזה המסחרי, כאשר אין מדובר בלקוח צרכני רגיל, אלא מדובר באיש עסקים בעל ממון רב וניסיון. אולם, ומצד שני, מדובר על הסכם בין לקוח לעורך-דין, כאשר לעורך-הדין קיים יתרון מובנה.....	599
2. לנוכח קביעתו העובדתית והמבוססת של בית-משפט קמא כי המערער נמנע עד ליום 26.07.12 מלהעביר למשיבה את המידע החיוני להגשת תביעת המשיבה, מקובלת עלינו עמדת בית-משפט קמא אשר ראה לנכון במכלול מערכת היחסים שבין המערער והמשיבה להחיל את הוראת סעיף 8 לחוק ההתיישנות ולהאריך את תקופת ההתיישנות בהתאם.....	599
3. הוכח, על-פי התשתית העובדתית, העדויות והתיעוד הענף שהוצג, כי הגורמים המוסמכים במועצה, למעט ראשי הרשות שהתחלפו, לא הסכימו ובוודאי לא חתמו על הסכם לעניין ההתקשרות עם המערער. על-אחת-כמה-וכמה לא סוכמו בענייננו שיעורי שכר-טרחתו של המערער. כמו-כן, לא נסתרה הקביעה כי המערער ידע והיה צריך לדעת כי השירותים הניתנים על ידו אינם מגובים בהסכמי התקשרות ושכר-טרחה כדין, וכי לא ניתנה הסכמה כדין לשכירת שירותיו.....	600

4. הצדדים קבעו במבוא להסכם, כי הוא נערך על רקע של קשייו של המשיב לשלם את שכר-הטרחה שנדרש ממנו וקבעו מנגנון תשלום חדש, לגביו צויין מפורשות כי הוא כולל " payment for work completed, but left unpaid" - היינו חוב העבר. יתרה-מכך, בסעיף 5 להסכם נקבע מפורשות כי ההסכם משנה את תנאי התשלום וקביעת שכר-הטרחה אשר נקבעו בהסכם הקודם. משכך, הפרשנות המתבקשת של ההסכם היא, כי שכר-הטרחה החודשי כולל גם את חוב העבר - ולכל הפחות פרשנות זו היא אפשרית, לאור לשון ההסכם, ואין מקום להתערב בה 600.....

5. שכר-טרחה ראוי - אנו מסכימים עם העמדה קמא לפיה היות שהחובה מפורט וכולל כמה חלופות שמתייחסות למצבים שונים בנוגע לשכר-הטרחה, לא היה כל בסיס לדרוש שכר-טרחה ראוי המבוסס על חוות-הדעת שהוגשה מטעם המערער - שעה שיש מנגנון חוזי ברור - אין מקום לשום את השכר לפי חוות-הדעת 601.....

6. לאור היעדר עדותה של המערער, יש לדחות גם את טענת המערער כי אילו ידעה מראש ששכר-הטרחה יקיף גם את הפשרה בעניין זכויות הבניה היא לא היתה נקשרת עם עת"א במרכיב זה. בהיעדר עדות מטעם המערער, ובהיעדר כל ראיה תומכת, אין מקום להתערב בקביעת בית-משפט קמא אשר לא קיבל טענה זו 601.....

7. טענת התובע לפיה הוסכם בינו לבין האחים כי שכר-טרחתו יינתן בדמות נכס מקרקעין, היא טענה להתחייבות לעשות עסקה במקרקעין, הטעונה מסמך בכתב. בהיעדר מסמך בכתב, אין עסקה בעלת תוקף משפטי ומחייב. התצהירים עליהם נסמך התובע אינם מהווים ראיה לתוקפו של ההסכם הנטען על ידו וממילא אין בהם כדי לקיים את הדרישה המהותית של מסמך בכתב. התובע לא הצביע על כל טעם שהוא המצדיק לרכך את דרישת הכתב בענייננו מכוח "זעקת ההגינות". וודאי לא מקום בו לפי דבריו הוא נמנע במכוון מלכרות הסכם בכתב משום שידע שמדובר בעסקה אסורה לפי כללי לשכת עורכי-הדין 601.....

8. כפי שציינה התובעת, הסכם שכר-הטרחה הועלה עלי כתב, ומכאן נראה כי יסוד זה אכן הושלם כדין. מבחינת יסוד גמירות הדעת, סבורני כי הכתוב בהסכם שכר-הטרחה עונה על הדרישה כי הצדדים התכוונו ליצור ביניהם קשר חוזי מחייב של תשלום שכר-טרחה עבור ביצוע פעולות משפטיות מצד הנתבעת. על-אף האמור, יובהר כי הסכם שכר-הטרחה, שהינו בן עמוד 1 בלבד ונרשם בכתב יד, מטיל ספק ביחס לשיטת התובעת כי יש להתייחס אליו ולפרשו כאל הסכם מכר מקרקעין. לשון הסכם שכר-הטרחה כללה שימוש במונחים "לשלם" ו"שכר", דבר שיש בו משקל לטובת גרסת הנתבעים, כי אכן עסקינן בהסכם שכר-טרחה שכלל חובת תשלום כספי עתידי, עבור מתן שירותים משפטיים שסיפקה התובעת, אשר ערך התמורה העתידית ייגזר משווי החלקות שיתקבלו, להבדיל מ"העברה" ו/או "מכירה" של מקרקעין. לשון ההסכם פועלת לטובת גרסת הנתבעים602

9. בית-המשפט קמא שמע את העדים, עיין בהסכמי שכר-הטרחה, החשבוניות והראיות שצורפו לכתב התביעה ומצא להעדיף את גרסת המשיב על פני גרסת המערער. עוד, מצא בית-משפט קמא כי המערער כשל שלא הציג ראיות לתמיכה בטענותיו אשר לתשלומים ששילם במזומן או שלא הבין ולא לקח חלק בהסכם הפשרה602

10. כאשר בעל מקצוע כדוגמת עורך-דין מעניק שירות מקצועי, עשויה לקום לו זכות לתשלום שכר בעבור עבודתו משני מקורות נורמטיביים שונים: דיני החוזים או דיני עשיית עושר ולא במשפט603

11. במקרה דנן, לא מדובר בשאלה משפטית עקרונית המצדיקה מתן רשות ערעור. מדובר בשאלה נקודתית והיא האם בנסיבות של מקרה דנן, היה מקום ששכר-טרחת הכונסים יחרוג מאחוז אחד שנקבע בהסכמה בעת שההליך נוהל בבית-המשפט ומונו הכונסים וכיצד משפיעה העובדה שההליך הועבר לפיקוח לשכת ההוצאה לפועל על גובה שכר-הטרחה, לאור ההסכם שעליו חתמו חלק מהמשיבים עם המבקש ושבמסגרתו הוסכם שככל שההליך יועבר ללשכת ההוצאה לפועל, שכר-הטרחה לא יוגבל לאחוז אחד603

12. במקרה הנדון מתקיימים התנאים לפסיקת פיצויי ציפיה בהתאם להסכם, שכן אין חולק כי המערער ביקש את ייצוגה של המשיבה וחתם איתה שני הסכמי שכר-טרחה; כי היה מודע להתחייבויותיו ומוכן לשלם את הסכומים שהוסכמו; כי המערער (ולא המשיבה) הוא שהפר את ההסכם בין הצדדים כשלא שילם את שכרה חרף אורכות שניתנו; כי המערער נהג בחוסר תום-לב הן משום שלא יידע את המשיבה מראש על כך שלא יוכל לשלם את שכרה, אף שההסכם השני נחתם סמוך לדיון, והן משום שבהמשך "בחר להוליכה בכחש בתירוצים שונים לפיהם הוא אוטוטו משלם את יתרת חובו", וכך גרם לה להשקיע מזמנה וממרצה במשימת הייצוג אף שידע כי בסופו-של-יום לא ישלם את שכרה604

13. בפסיקת שכר-הטרחה, יש משמעות לתפקיד הספציפי לשמו התמנה כונס הנכסים, וביחס אליו לפסוק את שכרו. שכן יש הבדל בין כונס נכסים אשר מונה לביצוע פירוק שיתוף במקרקעין באופן הכולל גם הליכי התמחרות ומימוש נכס, למינוי של כונס נכסים לביצוע רישום בית משותף בלבד.....604.
14. עצם אפשרות השימוש בעקרונות האשם התורם בקיום חוזים לצורך פסיקת חלקו של עורך-דין בפיצוי הקיום שעתר להם - מוכר, והוא אינו אלא כלי לעשיית הצדק היחסי בין הצדדים. לכך ממש כיוון בית-משפט קמא, כפי שהבהיר מפורשות, וגם אם אין בנמצא דיון אנליטי סדור בהחלת דיני האשם התורם על מקרה מסוג זה, הרי שלא נמצא בנסיבות מקום להתערב בבחירתו ללכת בנתיב האמור. לא נמצא מקום להתערב אף בחלוקת ה"אחריות" לכך שהלקוח בחר להשתחרר מן החוזה ונמנע מלהשתמש בשירותיה של עורכת-הדין לשם השלמת רישום הדירות.....605.
15. לשון החוק ברורה לחלוטין. "הסכום שנפסק", ממנו גוזרים את שכר-הטרחה, הוא הסכום הסופי שנפסק בתום ההליך לאחר ניכויים, ושאותו יקבל התובע, ולא הנזק לפני ניכוי סכומים ששולמו במסגרת אחרת.....605.
16. חיוב המשיבה בשכר-טרחה החורג מהשיעור הסביר והמקובל, בלי שהמערער העמיד את המשיבה על החריגות של שכר-הטרחה שדרש לעצמו, עולה כדי הפרת חובת הנאמנות של עורך-דין וחובת תום-הלב הכללית.....605.
17. היעדר חשש להשבת הסכום, קרי, שכר-הטרחה שנפסק למשיב.....605.